

Lunds Universitet
Sociologiska Institutionen

DET EVIGA KRIGET

En intervjustudie om svenska utövare av reenactment hobbyn

Författare: Martin Lindblad

Kandidatuppsats SOCK01, 15 HP

Vårterminen 2013, kompletterande inlämning 2014-07-31

Handledare: Klas Gustavsson

ABSTRAKT

Syfte:

Att förstå och förklara hobbyn, historiskt återskapande/levande historia även kallat reenactment. Genom analys av intervjuer kommer uppsatsen belysa och förklara hobbyns dragningskraft för ett antal intervjuade utövare av hobbyn. Studien inriktas helt på svenska förhållanden och utövare.

Slutsatser: Utövarna drivs av historiskt intresse och en längtan efter en avkopplande verklighetsflykt. Hobbyns verksamhet kan förklaras som det Randall Collins kallar Interactions Rituals.

Nyckelord: Reenactment, historiskt återkapande, living history, levande historia, traditionell maskulinitet, avförtrollning, återförtrollning. Interactions Rituals, Emotional Energy.

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Frågeställning och syfte	6
Historiskt återskapande/Reenactment	7
Föreningarnas självpresentation.....	8
Tidigare forskning.....	9
Wargames - Jenny Thompson	9
But We're Men Aren't We!.....	10
Teorier	13
Interaction Ritual Chains.....	13
Avförtrollning och Återförtrollning	15
Avförtrollning	15
Återförtrollning	15
Metod.....	17
Genomförande	17
Etiska aspekter	18
”The golden moments”	19
De intervjuade.....	19
Beskrivning av hobbyn	19
Vägen till hobbyn.....	20
Gruppen	21
Mötet med utomstående.....	22
Autenticitet och riktiga grejer	23
Analys	25
Maskulinitet	25
Lockelsen.....	26
Kamratskap och interaktions ritualer.....	27
Epilog.....	27
Källor:	29
Intervju guide	30

Inledning

Bilden visar soldater som långsamt tar sig fram över en ås med utsikt över havet och en stad. Soldaterna bär fältgrå uniform och den till utseendet unika tyska gasmask-burken, soldaterna kan således identifieras som tyska och i tiden till någon gång mellan 1930 och 1945.

Men något är fel, färgerna på fotot är för starka och skärpan för tydliga för att vara en bild från första halvan av 1900-talet. Soldaterna på bilden är inte alls soldater, de är en samling hängivna amatörer som år 2012 deltog i ett organiserat skådespel som återskapade den tyska garnison som år 1945 var stationerade på kustartilleri anläggningen, som skymtar i bakgrunden,. De är alla utövare av hobbyn levande historia

Många svenskar är förbluffande intresserade av andra världskriget. Även jag själv är mycket intresserad och påläst på andra världskrigets historia. Jag undrar ofta själv varför, samtidigt som jag vet att jag inte är ensam i mitt intresse. Intresset och fascinationen bland många svenskar visar sig i tidningskioskerna fyllda av tidningar helt dedikerade till andra världskriget. Tidningarna handlar mest om slagen, soldaterna och vapnen som användes under det stora kriget som rasade i Europa och andra delar av världen för mer 60 år sedan. Fascinationen visar sig också i bokklubbar som nästan uteslutande publicerar och säljer böcker om andra världskrigets alla aspekter.

Jag har som jag skrev ovan ett stort intresserad av historia och militär historia. När en uppsats skrivs är det viktigt att forskaren väljer ett ämne och fenomen som forskaren är intresserad av (Sjöberg, 2008). När jag så började leta efter ett ämne att skriva min kandidatuppsats om, inriktades min tankegångar snabbt på den militärhistoriska verklighetens påverkan på individer i dagens samhälle. Den absolut största och mest omskrivna militärhistoriska händelsen är andra världskrigets alla konflikter. Mitt ämnesval fokuserades således först på den populärvetenskapliga framställningen av andra världskriget, och den nästan omätliga marknad som finns för böcker och film om konflikten. Mitt forskningsfokus ligger på Sverige, ett val som faller sig naturligt eftersom studien utförs här och eftersom jag mest intresserar mig för de svenska förhållandena. Dessutom är jag tvungen att göra en avgränsning för att arbetet med uppsatsen inte skall bli för stort och få plats inom ramen för en uppsats. I min genomgång av tidigare forskning träffade jag på en avhandling av Eva Kingsepp (2008) som behandlar den populärkulturell framställning av Tredje riket, och ofrånkomligen andra världskriget. Kingsepp (2008) behandlar också den populärkulturella framställningen av tredje rikets påverkan på människors historiska medvetenhet. Avhandlingen behandla mycket av det jag funderade kring och jag ville då byta fokus från populärkulturell framställning av andra världskriget. Jag hade då den stora turen att av en bekant bjudas in till en träff för utövare av hobbyn historiskt återskapade. Jag var då helt ovetande om att det fanns utövare av detta i Sverige. Jag blev i mitt möte med hobbyn både förvånad och hänförd av dess märklighet. Hobbyns märklighet kommer jag beskriva längre fram i uppsatsen.

Frågeställning och syfte

Med utgångspunkten i att det är udda vill jag med min kandidatuppsats försöka förstå hobbyn historiskt återskapande och individerna som utövar den. Jag vill försöka sätta hobbyn i ett sammanhang och förstå varför andra världskriget i vissa avseenden kan betraktas som det eviga kriget.

Jag vill undersöka gruppen av människor som är aktiva inom historiskt återskapande och genom intervjuer utforska deras erfarenheter och motivation. Jag vill undersöka gruppens förhållande till historia som ämne, hur de använder sig av historia och hur de uppfattar historien och historieskrivningen. Vidare vill jag i min kandidatuppsats försöka lyfta och klargöra vad utövarna får ut av sin hobby, dvs varför de återskapar. Ett återkommande tema som jag träffat på när jag läst på om hobbyn är ord som beskriver någon grad av autenticitet, så jag vill också förklara vad autenticitet inom historiskt återskapande betyder för utövarna. Vidare vill jag också försöka se om hobbyn är ett försök för utövarna att romantisera och fördjupa sig i en traditionell maskulin identitet.

Sociologi behandlar sociala handlingar och förklara dem. Med sociologiska teorier kan vi förstå varför individer handlar som de gör. Hur kan vi förstå individerna som utövar hobbyn historiskt återskapande? Dessa individers handlande är intressant för att det skiljer dem från mängden av andra individer, deras handlingar är exotiska till viss del. Jag vill med min studie göra det exotiska till något trivialt och förståligt. Jag vill förklara handlandet så det blir begripligt.

Jag har i min studie valt att låta intervjudeltagarna själva definiera sin inblandning i hobbyn historiskt återskapande. När jag sökt efter intervjupersoner har jag valt att se alla som iklär sig historiska uniformer på sin fritid och under organiserade former med andra syften än politiska som utövare av hobbyn. Reenactment är en bred hobby som behandlar i princip alla historiska perioder men olika utövare inriktar sig oftast på en eller några enstaka perioder. Alla mina intervjupersoner behandlar den historiska perioden kring andra världskriget i sin utövning av reenactment/historiskt återskapande.

Jag vill genom min studie besvara frågan:

Vad är det som lockar de intervjuade personerna till att utöva hobbyn historiskt återskapande av tidsperioden 1939-45, och varför fortsätter de?

Historiskt återskapande/Reenactment

Jag skall nu försöka att i korthet ge en bild av hobbyn historiskt återskapande. Historiskt återskapande kan beskrivas som ett försök till att återskapa historiska händelser eller företeelser genom att agera samt leva sig in i rollen av en historisk karaktär med givna förutsättningar. Kunskap, objektivitet, realism och historisk trovärdighet är ledord för utövaren. Utövarna är nästan uteslutande amatörer som utövar historiskt återskapande som en hobby på fritiden. Begreppen historiskt återskapande (på engelska historical reenactment) och levande historia (living history) används ofta synonymt. Ska man vara strikt skiljer de sig genom att utövarna under återskapande i högre grad agerar och lever sig in i rollen av en historisk person, medan levande historia är mer fokuserat på hantverk, material och teknik. Vissa former av historiskt återskapande kan därför innehålla inslag av levande rollspel men dessa företeelser ska för den skull inte blandas ihop. Historiskt återskapande behandlar alla tidsperioder och jag har valt att intressera mig för och studera de utövare som ägnar sig åt historiskt återskapande av tidsperioden 1939-45. Utövarna av hobbyn kallas för just det eller reenactors under resten av uppsatsen.

För att komplettera bilden av hobbyn kan den sedan delas in i olika grenar beroende på vad utövarna under ett givet arrangemang försöker uppnå och vilka typer av vapen och övrig utrustning som används. Begreppen är snåriga och oftast subjektiva men med en förenklad förklaring kan hobbyn delas in i airsoft, återskapande/levande historia och levande rollspel. Inom airsoft-delen av hobbyn ligger fokus på striderna och att förmedla en upplevelse till utövarna. Utövarna använder sig av airsoft-vapen för att simulera striderna. Inom återskapande/levande historia fokuserar utövarna på att eftersträva största möjliga realism, fokus är på fältlivet i stort och inte mestadels på striderna, när strider skall simuleras används lösa skott eller olika former av simulerad eldgivning med gas som antänds, allt för att vapnen skall låta som om de sköt skarpt utan att någonting avlossas. Inom levande rollspels grenen av hobbyn är det personliga upplevelser och agerande som är i fokus, det kan beskrivas som en teater där deltagarna i så stor uträkning som det bara är möjligt försöker gestalta en annan historisk person eller fiktiv person i historisk miljö. Alla dessa delar av hobbyn är flytande och tillämpas inte strikt av utövarna. En blandning är det vanligast förekommande. En skillnad finns mellan de som ägnar sig åt reenactment/living history och de som utövar tidsperiodisk airsoft, där den främsta skillnaden beskrivs av utövarna själva som olika grader av autenticitet där airsoft håller en lägre nivå för att kunna fokusera på fler deltagare och en stark upplevelse.

Dessutom kan hobbyn delas in i två skilda former av arrangemang. Privata och publika träffar. Under publika träffar, finns en publik närvarande. Detta är vanligast förekommande inom

återskapande/levande historia delen av hobbyn. Deltagarna försöker under publika träffar visa publiken genom utställningar och uppträdanden hur den historiska verkligheten såg ut. Det är alltså främst i ett undervisningssyfte som dessa träffar utförs och ofta då i samarbete med museum eller andra samhällsinstitutioner. Under privata träffar finns ingen publik, fokus på sådana träffar kan vara övning inför publika träffar eller gemensamma upplevelser av historisk karaktär. Många reenactors anställs också av filmbolag för att agera statister i historiska filmer eller dokumentärer.

Under resterande del av uppsatsen kommer jag benämna alla de ovan beskriva delarna som enbart hobbyn. När någon specifik del åsyftas klargörs detta.

Jag har i min studie varit i kontakt med medlemmar från två stycken större föreningar som båda har reenactment som verksamhet. Jag har intervjuat medlemmar ur båda föreningarna men inte alla intervjupersonerna kommer från någon av dessa två föreningar. Här följer en kortare beskrivning av de båda föreningarna.

Militärhistoriska Sällskapet (MHS) har sitt säte i Göteborg och är den äldsta reenactment föreningen i Sverige som fokuserar sin verksamhet på andra världskriget. Föreningen grundades år 2000 och har enligt egna uppgifter omkring 30 medlemmar. När jag besökte dem var de omkring 10 medlemmar på plats.

Fronthistoriska Föreningen (FHF) är en avknoppning av MHS, sedan en delning för några år sedan då ett antal medlemmar från MHS bildade en egen förening. FHF har idag drygt 20 medlemmar varav många som aldrig varit medlemmar i MHS tidigare. Föreningen har också sitt säte i Göteborg men ingen egen lokal utan hyr in sig på olika delar i landet när de har sina träffar. Båda föreningarna har medlemmar från hela landet.

Föreningarnas självpresentation

FHF driver en hemsida och skriver så här om hobbyn och sin förening.

“Inom seriös Living History poängteras alltid vikten av trovärdighet och respekt. Att studera historia och med kunskap om denna försöka porträttera andra världskrigets frontsoldater är både spännande och utmanande. Men det kräver också ett stort mått av respekt och en insikt om all den tragedi som följde i andra världskrigets spår. Hobbyn innebär en balansgång där snedsteg såväl kan såra som förarga vilket alltid måste undvikas. Living History är därför långt mycket mer än att bara klä sig i uniform och gå ut i närmsta skog och leka krig.” (FHF 2013)

”Vi i Föreningen har allt sedan starten haft en tydlig målsättning om att hålla högsta möjliga nivå på vår verksamhet vilket bl a innebär att det finns tydliga krav på vilka uniformer och vilken utrustning som får användas och på hur vi vill att våra medlemmar skall uppträda. Vi lägger även ner en hel del arbete inför våra träffar för att göra dessa både intressanta och roliga. Vi vet idag att vår strävan har betalat sig väl och vi har all anledning att vara stolta över vår förening.” (FHF 2013)

MHS skriver såhär om hobbyn och sig själva.

”Vi vill skildra och visa upp en närhet från en historisk tidsperiod för åskådare och intresserade, hur livet såg ut och kunde vara för dom enskilda frontsoldaternas dagliga liv och händelser i den tyska enheten "Panzer-Aufklärung-Abteilung Nordland" och den Sovjetiska "63:e Gardesskytte Divisionen". Vår ambition är att göra detta med hjälp av historiska kunskaper och med tidsenlig utrustning.” (MilitärHistoriskaSällskapet, MHS 2013)

”Föreningen har genom åren anskaffat en mängd tidsrealistisk utrustning, unik pansar halvbandare, motorcyklar, Pvkannon, granatkastare, 2 Kübelwagen och kulsprutor med blankfiring och SIMfire-utrustning, bärbara fältradioapparater och fältutrustning. Årligen genomför vi ett antal varierande träffar, med innehåll allt från fältliv och stridsuppvisningar till realistiska utbildningar och fältarbeten.” (MHS 2013)

Tidigare forskning

Tidigare forskning på ämnet levande historia/historiskt återskapande av tidsperioden 1939-45 är i Sverige av förståeliga skäl skralt. Hobbyn är liten och har ännu mindre förankring i det offentliga och få utanför hobbyn känner över huvudtaget till dess existens.

Wargames - Jenny Thompson

I USA är hobbyn större och har en längre historisk bakgrund som fritidsintresse, främst genom det enorma intresset för reenactment av amerikanska inbördeskriget som av många ses som ursprunget till modern reenactment när det drog igång i USA i slutet av 70-talet. En av de mest omfattande studierna av hobbyn har utförts av Jenny Thompsson (2004) som är doktor i "American Studies". Thompsson (2004) har i sin studie under hela sju år följt en mindre grupp utövare av hobbyn och som aktiv utövare deltagit på många av deras träffar. Studien består av iakttagelser och intervjumaterial som hon samlat under sju år. Dessutom har Thompsson också genomfört en omfattande kvantitativ enkätundersökning. Med allt detta gedigna material förklarar hon sedan hobbyns framväxt och beskriver utövarnas motivation och drivkraft. Thompsson (2004) menar i sin bok att reenactors inte bara försöker återskapa historien genom hobbyn utan att drivkraften är en form av verklighetsflykt:

”Instead, as I hope to show, reenactors use the hobby in general and focus on the issue of authenticity in particular in order to cope with the real-life issues that reflect the broader culture in which they live. However it masks its relation to the present through elaborate rituals, costumes, and props, reenacting is both a product of and a response to the very society from which it emerged.” (introduction xviii, Thompsson 2004)

Vidare så beskriver Thompsson (2004) utövarna ingående och även om alla har fått anonyma namn skriver hon om deras bakgrund och tar upp det intressanta faktum att det finns stora skillnader mellan utövarna. Även om det flesta utövarna är män och företrädesvis vita så finns det en stor

skillnad i deras bakgrundshistorier. Inom hobbyn finns utövare från alla nivåer av utbildning, politiska åsikter, attityder och inkomst. Den heterogena gruppen visar sig tydligt i den enkätundersökning som boken bygger på.

Min studie liknar Thompsson (2004) till stor del. Båda studier har samma syfte och tillvägagångssättet är väldigt likt. Thompsson (2004) hade dock möjligheten att ägna sig åt sin studie och tillika hobby i hela sju år, jag har inte den möjligheten så mitt arbete är mindre i omfång. Den stora skillnaden mellan våra studier återfinns i vart den är utförd. Det finns många skillnader mellan USA och Sverige. De liberala vapenlagarna i USA medför att olika former av fritidsintressen och aktiviteter som inkluderar vapen på något sätt är både vanligare och lättare att ägna sig åt. I Sverige är det svårt rent juridiskt att använda även deaktiverade vapen i samband med fritidsaktiviteter samtidigt som det finns en helt annan inställning i den svenska kulturen till detsamma. Hobbyn kan närmst ses som global, utövarna samlas på forum online och diskuterar hobbyn. Många reser också runt för att besöka och delta på träffar i andra länder. Få Svenskar åker dock till USA för att utöva sin hobby, främst beroende på det långa avståndet. I min studie fokuserar jag på Sverige och svenska utövare av hobbyn, därmed skiljer sig min och Thompsson (2004) studie åt.

But We're Men Aren't We!

I en forskningsavhandling från Storbritannien skriven av Stephen J. Hunt presenteras en teori om maskulint identitetsskapande som motivation till utövande av reenactment. Avhandling har titeln ”but we're men aren't we”. Avhandlingen fokuserar på reenactors som intresserar sig för tidsperioden kring amerikanska inbördeskriget. Forskningsfokuset skiljer sig åt mot min studie men jag tycker att tesen som presenteras är intressant och jag vill försöka applicera den även på min forskning.

I inledningen till texten pekar författaren på att det finns väldigt lite forskning på hobbyn, trots att flera olika fält skulle kunna intressera sig för verksamheten. Vidare menar författaren att de finns flera förklaringsmodeller till varför människor ägnar sig åt denna form av fritidsaktivitet. Förklaring kan återfinnas i ett försök till identitetsskapande eller ett försök att uppnå en djupare förståelse för samhället genom tiderna. Främsta tesen i texten är dock att hobbyn är ett försök för utövarna att dra en gräns till det feminina och ett sökande efter den traditionella maskuliniteten. Maskulinitet i dagens postmoderna samhälle är i kris konstaterar författaren:

“Much of the relevant literature suggests that men are confused as to what it means to be a “real man” and, indeed, what the term *masculinity* actually implies (cf. Horrocks 1994). Men are seemingly now less

certain of themselves than ever before. The emergence of the feminist movement and gay liberation challenged not only the power of heterosexual men but also the worth of their masculinity. Rutherford (1999, 11) puts the dilemma in this way: For men who were promised recognition and a secure place in the world, there lies ahead a frightening prospect: that masculinity will be shorn of its hierarchical power and will become simply one identity among others.” (sidan 6, Hunt, 2008)

Författaren har genomfört en enkätstudie på medlemmar i en landstäckande organisation för reenactors i Storbritannien för att undersöka sin tes. Författaren drar sedan slutsatsen att motiven för att utöva hobbyn är många och att mer forskning behövs för att kunna veta säkert. Författaren ser dock tendenser till att deltagarna söker efter en traditionell maskulin identitet:

“The militaristic dimensions of living history offer an appeal in the postmodern world. In the sphere of consumption, leisure, and lifestyle choice, the purchase of traditional male identity kits have their place.” (sidan 22, Hunt, 2008)

Hunt förstår sedan med att konstatera att utövarna av hobbyn skapar sig en alternativ identitet som bygger på en traditionell maskulin och idealiserad bild av macho män, militär kultur och kamratskap.

In living history there is a chance to indulge in an unreal context of the realism of another historical period: an opportunity to fulfill fantasy, to be somebody else. The attractions of living history, then, are truly multidimensional. Constructing and negotiating identity or, more precisely, an alternative identity, is central. For the male contingent, at least, there is the possibility of enhancing an idealized and valorized self through a “macho” culture of militarism and camaraderie.” (sidan 22, Hunt, 2008)

Vidare menar Hunt (2008) att reenactment har många dimensioner och sökandet och skapandet av den maskulina identiteten görs samtidigt och parallellt med försöken att återskapa och porträttera en historisk period.

“Unquestionably, living history has many dimensions, not least in its role as a growing serious leisure activity, alongside the pursuit of knowledge and camaraderie, in which one can become as immersed as one wishes. In this respect, the quest for an idealized male identity may run side by side with an earnest attempt to relive a distinct period, to seek historical knowledge, and to educate an audience, added to which are the attractions of a social life that may extend beyond the event and initial site of reenactment.”(sidan 479, Hut , 2008)

Hunt beskriver här ovan de andra dimensionerna av hobbyn som motiverar reenactors, sökandet av historisk kunskap, viljan att förmedla den vidare och det sociala livet inom hobbyn. Viktigt att påpeka är att Hunt inte nedvärderar betydelsen av det maskulina identitetsskapandet när han

beskriver dessa extra dimensioner. För Hunt är det fortfarande sökandet efter en maskulin identitet som är den främsta drivkraften för utövarna av hobbyn.

Teorier

Interaction Ritual Chains

Randall Collins (2004) hävdar i sin bok "interaction ritual chains" att de mekanismer som producerar "samhället" utgörs av något som han kallar för "interaction rituals", fritt översatt till interaktionsritualer på svenska och hädanefter förkortat som IR. Chains eller på svenska kedjor, alltså sammanflätade interaktions ritualer är det som bygger upp samhället. Collins bygger vidare på Durkheims begrepp om det heliga (sacred objects) och Goffmans teorier om face-to-face möten. Fyra grundläggande ingredienser definierar en social situation som en IR och alla är nödvändiga för att IR skall lyckas.

- Två eller fler personer närvarar kroppsligen på samma plats så att de kan ladda upp en situation med spänning och mening.
- Personerna kräver en gräns mot utomstående, tex genom symboler. Gränsdragningen ger deltagarna en privilegierad känsla av delaktighet.
- Alla personer i situationen fokusera sin uppmärksamhet på ett gemensamt objekt eller aktivitet, och genom att kommunicera denna fokusering till varandra blir ömsesidigt medvetna om varandras fokus.
- Slutligen, krävs det att deltagarna delar humör eller känslomässiga upplevelse och kommunicerar dessa till varandra för att bli medvetna varandras humör.

När dessa ingredienser kombineras med framgång kan situationen kallas för en interaktionsritual (IR) och fyra utfall blir urskiljbara:

- De deltagande individerna känner solidaritet med varandra, de föreställer sig att vara medlemmar i ett gemensamt skeende.
- De deltagande individerna erhåller emotionell energi (EE), en känsla av upprymdhet, prestation och entusiasm som inducerar initiativ.
- IR -medlemskap genererar kollektiva symboler. Symbolerna fungera som linser genom vilka vi ser på själva strukturen av medvetande, symboler är det moraliska förrådet för gruppen och därmed tilldelas de heliga kvaliteter som måste försvaras och förstärkas.

- Av detta följer att överträdelser av dessa symboler provocerar rättfärdig indignation och sanktioner mot de som gjort sig skyldiga till överträdelse. Oavsett om dessa överträdelser kommer inifrån gruppen eller från någon utomstående.

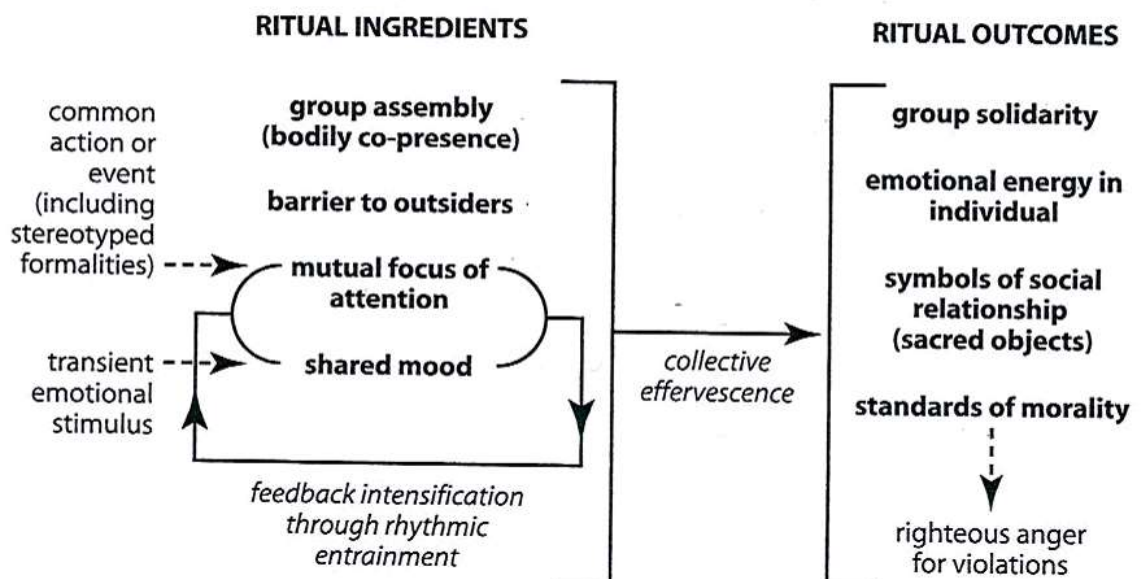
Emotionell energi (EE) är Collins term för variation i människors varande, lust, initiativ, jakt på spänning och önskan om att bli berömd och dominant.

”Human beings are emotional energy seekers, thereby linked to those interactions and derivative symbols that give the greatest EE in the opportunities presented by each person’s social networks.” (sidan 373, Collins, 2004)

En individs val mellan olika IR beror därför dels på individens sociala nätverk och den förväntade utdelningen av EE.

“Emotional energy is the common denominator in terms of which individuals decide among alternative IRs. Whether one is most attracted to a church service, a political rally, or an intimate conversation is determined by each individual’s expectations of the magnitude of EE flowing from that situation.” (sidan 158, Collins, 2004)

Alla individer har individuella bakgrunder och kapital (både i kunskaper och tidigare upplevelser) som får dem att söka sig till olika IR för att erhålla EE. Alla kommer inte att erhålla samma EE av en specifik aktivitet eftersom IR är påverkas av individens kapital.

Avförtrollning och Återförtrollning

Doktorsavhandlingen av Eva Kingsepp (2008) undersöker populärkulturens roll i dagens historiekultur kring det tyska Tredje riket, dess funktion inom historiebruket och dess betydelse för historiemedvetandet.

I avhandlingens syftet ingår som en viktig del att studera relationerna till det mytiska, och vilket inflytande mystifiering har i fråga om ett lärande av historien, framförallt på ett personligt och etiskt plan. Den hypotes som ligger till grund för avhandlingens analysen är att populärkulturens transformationer av den historiska verkligheten på olika sätt påverkar den levda verkligheten idag, och delvis också kan ses som en spegling av de värderingar och behov som präglar dagens samhälle. En andra hypotes bygger på uppfattningen om att historien i det västerländska sekulariserade samhället fyller den vägledande funktion som mytologin hade i det traditionella samhället. Enligt hypotesen är det inom populärkulturen som historien omformas till, och återberättas som, en myt. Dessa hypoteser lutar sig starkt på Webers teoretiska begrepp "avförtrollning av samhället". En teori där han menar att det mytiska har trängts undan i det moderna samhället och fått ge vika för vetenskapliga förklaringsätt. Han kallar detta fenomen "Avförtrollningen av samhället" (disenchantment of the world)(sidan 51, Weber, 1991)

Avförtrollning

Max Weber skrev i början av förra seklet om det moderna västerländska samhället och identifierade då ett fenomen som han valde att kalla för avförtrollning av samhälle. Begreppet avförtrollning lånade Weber av Friedrich Schiller och är det utgör en central del i Webers teorier om det rationella moderna samhället. Teorin innebär att religionen och det mystiska i människors världsuppfattning har fått ge vika och trängts undan av vetenskapligt och rationellt tänkande efter den industriella revolutionen. Weber (1991) menar inte att människor i den moderna världen har större kunskaper om livets beskaffenhet och förutsättningar än människor som levde i tidigare epoker. Skillnaden menar Weber (1991) finns i hur den moderna människan tänker kring saker hon inte vet. Förr var det religion eller mystik som förklarade de okända. I den moderna världen finns det kalkylerbar kunskap som förklarar allt och den moderna människan tänker sig att hon kan om hon bara vill införskaffa sig den kunskapen. Det finns inget utrymme för mystik eller religion i ett samhälle som karakteriseras av rationalisering och intellektualisering.

Återförtrollning

Idag, långt efter att Webers teorier presenterades för första gången hävdar en del forskare att vi kan se, och har sett under en viss tid, en återförtrollning av det sekulariserade västerländska samhället. Framförallt har media en framträdande roll i denna återförtrollning. Återförtrollningen av samhället

sker enligt Eva Kingsepp (2008) genom mytbildning. I Kingsepps avhandling återfinns två huvudsakliga kategorier av myt. För det första den traditionella myten kopplad till religion och mytologi, för det andra den sekulariserade myten kopplad till ideologi, ekonomiska- och politiska intressen. Dessutom förekommer också den vardagliga användningen av ordet myt som kopplas till saga, fantasi och lögn. Kingsepp (2008) menar att det "i det sekulariserade samhället" går att tala om två parallella rörelser. Dels en avförtrollning så som Weber beskriver den men också en återförtrollning. Återförtrollningen är rimlig att betrakta som ett uttryck för en estetisk grundad attityd och inslag av nostalgi samt utopisk längtan.

Metod

Genomförande

Jag har valt att genomföra intervjuer för få svar på min frågorställning. Intervjuerna blev fem till antalet och kompletterades dessutom av observationsstudier. En intervju spelades in och i de andra förde jag anteckningar. Fyra intervjuer genomfördes på telefon och en på plats.

Alla intervjuade har fått anonyma namn. Axel, Björn, Cedric, David och Elin

Jag använde mig av samtalsintervjuer, vilket också kan benämnas ostrukturerad intervju, öppen intervju eller djupintervju, men det är alla i grunden en och samma och lämpar sig bäst för kvalitativ forskning (Sjöberg, 2008). Den öppna intervjuformen tillät mig att ställa mycket följdfrågor och låta intervjupersonerna själva berätta om sin hobby. Jag använde mig av frågorna i intervjuguiden (se bilaga) som en mall och en allmän nyfiken inställning till det som intervjupersonerna själva sa. Mitt aktiva deltagande gjorde att jag kunde förstå sammanhanget och miljön runt hobbyn. Nyfikenhet och min förståelse för sammanhanget gjorde att jag kunde ställa relevanta följdfrågor.

Det undersökta fältet kan beskrivas som semi-stängt. Utövarna av hobbyn är organiserade i olika föreningar över hela landet. För att få tillträde till fältet har jag använt mig av en kontaktperson som varit aktiv fler år och känner till de flesta föreningarna och de aktiva där som skulle kunna vara intresserade av att intervjuas. Genom min kontaktperson har jag fått kontakt med de utövare som jag intervjuat. Dessutom kontaktade jag själv flera föreningar i syfte att få intervjupersoner. Intervjuerna var tänkta att uteslutande genomföras med hjälp av mjukvaruprogrammet Skype som är en telefontjänst som erbjuder samtal via datorn och över internet. Vid samtycke med intervjupersonerna spelades samtalet in för att sedan transkriberas. Skype erbjöd mig en fantastisk fördel jämfört med att fysiskt intervju personerna. Eftersom intervjupersonerna är spridda över hela landet underlättar det för både mig och informanterna att kunna genomföra intervjuerna genom Skype. Det visade sig dock under arbetets gång att flera tilltänkta intervjupersoner saknade möjlighet att använda sig av Skype, vilket gjorde att tre intervjuer genomfördes på telefon och ytterligare en intervju genomförde öga mot öga under en reenactment träff. Endast en av intervjuerna genomfördes med hjälp av Skype så som jag hade tänkt i börja av mitt arbete. Jag anser dock att skillnaderna i metoden för insamlandet inte har haft någon avgörande betydelse för studiens utfall, eftersom det rör sig av kvalitativa intervjuer. Syftet med intervjuerna, att föra ett samtal kring intervjupersonens hobby, har kunnat uppnås trots det förändrade tillvägagångssättet i insamlingen.

Jag har under arbetets gång haft en skiftande roll. Jag har deltagit som aktiv utövare under tre träffar hos olika föreningar som sysslar med hobbyn. Jag har fått den möjligheten genom att

jag kunnat låna utrustning av min kontaktperson. Att delta som aktiv utövare har gett mig många fördelar jämfört med om jag deltagit enbart som observatör. Jag har kunnat observera och uppleva en socialiseringsprocess som ”nybörjare”. Jag har under intervjuerna tydligt presenterat mitt syfte och vad materialet kommer användas till. Att delta aktivt i verksamheten har gett mig en bredare bild av kontexten och miljön som utövarna agerar i. Jag har kunnat förstå sammanhanget och därmed lättare kunnat genomföra intervjuerna med en del förkunskaper. Intervjuerna genomfördes i slutet av träffarna eller efteråt via telefon med de intervju personer jag mött på träffarna.

Etiska aspekter

All forskning behöver förhålla sig till etiska aspekter. I min studie är anonymitet den viktigaste av etiska aspekter. Jag garanterar mina intervju personer anonymitet. Utövarna av historiskt återskapande av perioden 1939-45 är relativt få i Sverige, så är det viktigt att jag inte på något sätt inkludera information om informanterna som gör att deras anonymitet inte kan garanteras. Andra utövare skulle med lätthet kunna lista ut vem som sagt vad om jag inkluderade årtal och platser i min studie, därmed utelämnar jag allt sådant om det inte är av yttersta vikt för att besvara min frågeställning. Anonymiteten är viktig eftersom flera av intervju personerna själva beskriver att de är försiktiga med att berätta för utomstående om sin hobby av oro för att bli missförstådda. Som exempel kan nämnas att en av intervju personer berättade om en vän från Holland som han lärt känna genom hobbyn. Vännen var nu tvungen att sluta med hobbyn eftersom han fått ett arbete som politisk företrädare för ett liberalt parti och ansåg att hobbyn riskerade att skada den karriären. Andra aktiva inom hobbyn skulle kanske kunna lista ut vem som sagt vad men då de redan är medvetna om intervju personens inblandning i hobbyn är det inget etiskt problem.

”The golden moments”

De intervjuade

Nedan följer en kort redogörelse av de intervjuade personerna, tanke är att beskrivningen skall underlätta för läsaren att hålla ordning på vem som säger vad när jag citerar dem i arbetet.

Axel är i yngre 20-årsåldern, arbetar med skådespeleri och service. Har under flera år samlat på militaria och är sedan några år medlem i en förening som fokuserar på att porträttera amerikanska soldater och är mest aktiv inom airsoft delen av hobbyn.

Björn är en medelåldersman som har sysslat med reenactment i över 15 år, han samlar på militaria och porträtterar fler olika tidsperioder. Han har ett stort intresse för historia och är enormt påläst.

Cedric är en ung man, omkring 20 år. Han arbetar inom säkerhetssektorn. Han har ett stort intresse för historia, andra världskriget i synnerhet och speciellt tyska soldater, som han reenactar sedan cirka två år tillbaka. Han beskriver det som att han utövar både airsoft och ”vanlig” reenactment och inte ser någon större skillnad på de båda.

David är omkring 25 år gammal och arbetar inom industrin. Har ett stort intresse för uniformer och kläder, speciellt då med historiskt anknytning. Han reenactar tysk soldat från andra världskriget sedan några år tillbaka.

Elin är också hon omkring 25 år gammal, utbildad skräddare men arbetar inom försäljning. Har ett stort intresse för historiska saker och kläder, både militära sådana men främst civila. Sedan några år tillbaka reenactor hon civila och kvinnlig armépersonal

Beskrivning av hobbyn

Det finns ingen definition av hobbyn och termernas betydelse varierar från person till person men överlag håller de flesta med om den beskrivning jag gjort ovan och kompletterar med att beskriva hobbyns definierande termer såhär.

”Jag kallar det inte för reenactment, vi återskapar inte. Jag tycker levande historia passar bättre, vi lever historien och vi porträtterar soldater, vi fokuserar ju sällan på en specifik händelse, utan utforskar mer allmänt hur livet för en soldat såg ut under andra världskriget. Jag rollspelar inte heller, de finns en del som gör det men jag är alltid ”jag” om man säger, fast i en historisk miljö. Hobbyn ger mig en bild av hur de som levde då hade det egentligen. – David

Definitionerna om vad som utgör hobbyn, vilka mål den har och hur den utövas varierar mellan de

intervjuade. Nedan beskriver Elin hur hon ser på begreppen som används för att beskriva hobbyn och de skiljer sig delvis från vad andra säger, där reenactment är att över huvudtaget försöka återskapa historiska förutsättningar eller föremål och uppsyn.

”Levande historia är friare, reenactment är en specifik historisk händelse. Levande historia handlar om att återskapa förutsättningarna och känslorna, upplevelserna. Reenactment tänker jag är ett specifikt slag eller viktig historisk milstolpe som undertecknadet av letter of independence” -Elin

Vägen till hobbyn

Många beskriver vägen till hobbyn som ett intresse som växt med tiden och fört dem djupare och djupare in i historia för att till sist hamna i hobbyn som många beskriver som den kanske extramste formen av historiskt intresse, att leva historien och inte bara läsa om den.

”Jag har alltid varit intresserad av militärhistoria sen jag var barn, har väll läst metervis om alla möjliga krig, sen blev det ju naturligt mycket andra världskriget, det är ju ändå världens största krig. Hobbyn hamnade jag i av en slump, jag samlar på militaria också, så när jag träffade en kille som sålde lite militaria och precis skulle starta upp en reenactment förening drogs jag med, först trodde jag nog han var galen, jag visste inte att det fanns.” -David

Ett militärhistoriskt intresse delar alla de intervjuade och det verkar vara för alla utövar jag träffade vanligt förekommande, av naturliga skäl, eftersom det är just militärhistoria som hobbyn behandlar till stor del. Men det finns också en del undantag, för Elin var det inte i första hand militärhistoria som lockade henne in i hobbyn även om den senare kommit att bli ett stort intresse.

”För mig började det med mitt musikintresse. Jag lyssnade mycket på synth och industri, där är det väldigt mycket uniformsinspirerat. Där väcktes mitt intresse, sen började jag läsa om andra världskriget och den civila biten.” -Elin

För andra är det den populärkulturella framställningen av andra världskriget som lockat dem in i hobbyn. Filmer om andra världskriget bygger givetvis på militärhistoriska händelser men bör främst ses som populärkultur än historieskildring.

Mitt intresse började med filmer, jag växte upp med att se ”Saving Private Ryan” och liknande filmer. När man blev äldre ville man uppleva det själv, det är mest en lek för mig, att känna att man är hjälten för en stund. -Axel

För David är det känslan av att resa i tid som utgör lockelsen, alltså en lockelse som grundar sig i själva verksamheten. Han säger att det var hans historiska intresse som fick honom att börja med

hobbyn och ”the golden moments” som fått honom att fortsätta.

”Det är the golden moments man gör det för, och de kan ju vara när som helst egentligen, när man är i en hetsig strid eller bara sitter runt lägerelden på kvällen och ser siluetterna av rockarna, då kan jag känna att precis såhär var det nog, de är the golden moments, när man kan resa i tiden.

-David

Gruppen

Det var förvånansvärt mycket av det som sades i intervjuerna som beskrev en kollektiv inställning eller tankegång. Istället för att beskriva upplevelser eller hobbyn utifrån ett förstapersons perspektiv i termer av ”jag” så gled många informanter gärna in på att diskutera reenactment utifrån föreningens kollektiva syn så som de uppfattade den och använde sig av ”vi”. Detta trots att jag konsekvent ställde frågor som riktade sig till intervjupersonerna personligen (se intervjumallen som bilaga). Ett exempel från när vi diskuterade Hitler-hälsningen i utövandet av reenactment.

”Vi gör aldrig den (Hitler-hälsning), det är för kontroversiellt. Det är onödigt, man måste fråga sig, är det här verkligen nödvändigt för gestaltningen. Vanlig honnör användes ju ganska utbrett även efter 20 juli-attentatet” -Björn

Flera informanter beskrev också föreningen och de andra medlemmarna som en av de främsta anledningarna till att de fortsätter utöva hobbyn. Gemenskapen och den delade upplevelsen med andra tycks för de intervjuade vara stark.

”Det är ett jävla gött gäng, ibland tror jag nog det är därför jag håller på fortfarande, vi har så kul ihop, uniformerna spelar inte lika stor roll längre. Och man träffar alltid nya människor också, som blir ens vänner, det är lätt att komma överrens när man delar ett intresse såhär. –Björn

David säger också att gemenskapen och kamraterna inom hobbyn är en stor anledning till att han fortsätter,

”När man har hållit på så länge som jag så tröttnar man på pangandet (att skjuta), nu gör man det för kamraterna istället. Kamratskapen är väldigt stark inom föreningen” –David

Även Elin tycker att gemenskapen är en stor anledning till att fortsätta med hobbyn, samt att vänskapen sträcker sig även utanför hobbyn. Hon besöker ofta vänner hon träffat genom reenactment även utanför de av föreningen arrangerade träffarna.

”Det är ett gött gäng! Det är kul att träffa nya människor med gemensamma intressen, människor som blir ens vänner, även utanför hobbyn” -Elin

Sammantaget framstår gruppen, den gemensamma samlingsen av människor som utövar hobbyn som väldigt betydelsefull, vilket kan förklara tendensen att tala utifrån en upplevd gemensam

föreställning. Att gruppen är central i många hänseenden går också att förstå utifrån att hobbyn utövas i grupp liknade ett lagspel.

Mötet med utomstående

Återkommande i alla intervjuerna var också en upplevd problematik i mötet med personer utanför hobbyn. Intervjupersonerna uppgav alla att de upplevde det som svårt att berätta för andra om sin hobby. Det fick till följd att en del undvek att tala om det.

“Det är ju inte det första man berättar för folk men alla som verkligen känner mig vet ju att jag håller på med det här, det är inget jag smyger med direkt, samtidigt så är det ju inte alla som fattar vad det är.” -David

Dessutom berättade flera om hur de upplevde att de var eller hade blivit missförstådda av andra i sitt försök att berätta om hobbyn. Att de upplevda missförstånden är viktiga för Cedric kan vi se på att han försöker förklara varför hans föräldrar inte gillar det han gör som hobby.

“De gamla (mina föräldrar, författarens anmärkning) gillar inte vad jag håller på med, de förstår inte, jag tror det är en generationsgrej, de växte upp precis efter kriget och har lite annan inställning till det, det är inte historia på samma sätt för dem” -Cedric

Mötet med utomstående var för många inte helt oproblematiskt och Elin berättar också att hon slutat bry sig om vad andra tycker om hennes hobby och kostaterar bara att hon får olika reaktioner när hon berättar om den.

”När jag berättar om min hobby beror reaktionen väldigt mycket på personens (åhörarens) tidigare intressen. Men visst kan man få höra kommentarer som, - jävligt udda hobby, eller – du är galen” –Elin

En viss skillnad verkar finnas inom gruppen reenactors. De som gestaltar tyskar är av förklarliga skäl mer utsatta för en skeptisk inställning från utomstående. Axel som reenactar amerikan förklarar att även om de flesta privata träffar förläggs långt bort från allmänheten, i skog och mark så händer det att han träffar tex joggare när han är iklädd uniform. Han glider sedan över på att förklara ett mer generellt möte med utomstående och de reenactors som gestaltar tyskar omnämmt som ”tyskarna”.

”För oss som gör amerikaner är det inte så svårt, de flesta tror vi är scouter, visst kan någon tycka att det är udda att va ute i skogen å smutsa ner sig å så på fritiden. Det är svårare för tyskarna, andra blandar lätt ihop dåtidens politik och hobbyn, tror att de är nazister” -Axel

Jag finner det väldigt intressant att informanterna delade denna uppfattning och att det antagligen påverkar motivationen i den mån att det antagligen krävs en starkare motivation för att övervinna

det hinder som en skeptisk omgivning kan utgöra när individer väljer fritidsaktivitet.

Autenticitet och riktiga grejer

I ett försök att klargöra begreppet autenticitet i förhållande till historiskt återskapande, diskuterade jag det med intervjupersonerna. Deras inställning skilde sig åt och de beskrev också en upplevd skillnad gentemot andra. En stor skillnad fanns i uppfattningen av autenticitet, där en del var av uppfattningen att autenticitet inom hobbyn var en känsla. Det viktigaste var att de kändes historiskt korrekt. Andra menade att det fanns en objektiv sanning som utgjorde autenticiteten, alltså den historiska verkligheten. De pratar alla nästan uteslutande om utrustningen och uniformerna de bär. Cedric tycker det är känslan som är det viktiga samtidigt som han har respekt för original uniformer och ogärna bär dem i skogen. En original jacka är en uniformsjacka som tillverkades under kriget.

“Vissa tycker ju att det bara är original som duger, jag personligen skulle aldrig ut i skogen med säg en originaljacka, det är lite respektlöst tycker jag, den hör hemma på ett museum”-Cedric

David anser att autenticitet utgörs av en historisk objektiv sanning samtidigt som han medger att ekonomin sätter gränserna för vilken utrustning som kan användas för att uppnå denna autenticitet.

“Allt ska vara historiskt korrekt, det enda som man kan tumma på är kalsonger, var är det för mening annars, då blir det ju bara en maskerad av det. Allt ska vara original eller så nära som möjligt, en originaljacka är ju helt enormt dyr till exempel” -David

Cedric menar att för honom är det känslan av kläder och utrustning som utgör autenticiteten och huruvida metallen i utrustningen är historisk korrekt struntar han i samtidigt som vi kan förstå att andra inom hobbyn kanske gör det, baserat på hans uttalande.

“Det viktiga är känslan, att känna hur utrustningen känns på osv, sen om niten på brödväskan är av aluminium eller stål skiter jag i” -Cedric

Här framstår det som att det finns en stor skillnad mellan inställningen till autenticitet. Talar de verkligen om samma sak?

Inom hobbyn används en del för mig helt nya begrepp och ord, ett av dem är FARB. Det verkar finnas flera olika översättningar, en av dem är Fucking Aint Right Boy. FARB används som benämning på något som inte är autentiskt eller tidsenligt rätt. FARB kan ses som ett försök att skapa ramar för utövandet av hobbyn. FARB är en del i en socialiseringsprocess som talar om för deltagarna om vad som är rätt och vad som är fel. Som vi ser av uttalandena ovan råder dock skillnader mellan vad som uppfattas som rätt och fel. Vad som är FARB för en utövare är helt okej

för en annan. De olika föreningarna inom hobbyn försöker dock sätta upp tydliga krav på vad som är okej och inte vad gäller utrustning och uniformer. Det finns även en stark socialiseringsprocess i föreningarna som jag upplevde själv när jag deltog aktivt på deras träffar. Socialiseringen går mycket ut på att fastställa vad som är okej att ha på sig men även uppträdande. Vad som är FARB och vad som är önskvärt.

Analys

Maskulinitet

Den absolut majoritet utövarna av reenactment perioden 1939-45 är män och hobbyn berör ett område som är dominerat av män, alltså militärhistoria. Militarismen och den starka kamratskapen har en central roll för utövarna och kan mycket väl ligga till grund för skapandet av en traditionell maskulin identitet för utövarna. Det är inte den enda eller viktigaste anledningen till att deltagarna utövar hobbyn. Det finns tex ett djupt rotad kultur av klädintresse inom hobbyn som inte är förenlig med en klassisk maskulinitet. Deltagarna synar varandra och ger varandra komplimanger för snygga och ibland egensydda kläder. Som en av intervjupersonerna uttrycker det skämtsamt:

”Reenactors är som tonårsflickor: de synar dig uppifrån och ner, och sen dömer de dig” -David

Ingen av de intervjuade nämner maskulinitet som en motivation till sin hobby eller som en central del i det hela. De få kvinnor som deltar gör både manliga och kvinnliga roller, det finns dock de föreningar som enbart tillåter kvinnor att göra tidsenliga kvinnoroller och män att göra mansroller, för att det skall vara autentiskt. Intressant är att det i den sovjetiska armén var mycket vanligt med kvinnliga stridande soldater och inom levande historia som behandlar Röda armén uppmanar man gärna kvinnor att porträttera dessa stridande roller.

Den traditionella maskuliniteten finns närvarande i hobbyn. Kamratskapen och den militäriska miljön innehåller klassiska maskulina värden. Utövarnas motivation till utövandet kan inte enbart förklaras med att de vill återupptäcka en maskulin identitet. Hunt (2008) menar att deltagarna skapar och tar med sig en maskulin identitet från reenactment och använder den i sitt vardagliga identitetsskapande, för att problematisera den bilden finns det tydliga åtskillnader mellan hobbyn och utövarnas vardagliga liv utanför som gör denna slutsats svår att dra. Utövarna omger sin hobby med en mängd symboler och handlingar som avskärmar dem från det vardagliga livet. De byter kläder och lämnar allt modernt bakom sig för att under en helg helt leva i historien. I den levda historien finns en traditionell maskulinitet och mycket annat som är annorlunda mot det vardagliga. Den tydliga gränsen mellan hobby och vardag försvårar för deltagarna att ta upplevelser och identitet från hobbyn hem till det vardagliga. För att verkligen avgöra om motivationen utgörs av en strävan efter en klassisk maskulin identitet som Hunt (2008) hävdar skulle utövarnas identitetsskapande processer utanför hobbyn behöva studeras. Intressant är också att Elin som är kvinna också nämnde kamratskapen och det gemensamma som starka motivationskrafter för henne, hennes motivation kan antagligen inte förklaras med att hon vill upptäcka en traditionell maskulin identitet. Överlag framstår det som att en Hunts

multidimensionella förklaring till deltagarnas motivation är mer rimlig, det maskulina identitetsskapandet finns närvarande men deltagarnas motivation utgörs mer av sociala faktorer samt viljan att lära sig mer och använda sig av historisk kunskap.

Lockelsen

Vad är det som lockar de intervjuade personerna till att utöva hobbyn historiskt återskapande av tidsperioden 1939-45, och varför fortsätter de?

Det finns lika många motivationsskäl som det finns intervjuer i min studie. Alla de intervjuade delar dock ett stort historiskt intresse. Många intervjuer beskriver att det var det historiska intresse som lockade dem till hobbyn. De är alla väldigt pålästa i historia och tillbringar mycket tid på sin hobby. En av de övergripande skälen till att fortsätta är kamratskapen. Många beskriver kamratskapen och vännerna som en stark motivations källa för att fortsätta utöva hobbyn. Här skiljer sig antagligen inte hobbyn från andra fritidsaktiviteter eller t.ex idrottsutövare. Det kan vara så att det finns ett samband mellan kamratskapen och relationen till utomstående. Eftersom hobbyn kan uppfattas som udda av andra blir gruppen inom hobbyn ännu viktigare för den enskilda utövaren. Gränsen mellan ut- och ingruppen försöker utövarna göra tydligare genom exempelvis autenticitets kraven på utrustning som får deltagarna att passa in och bidrar till en gemensam grupp med kamrater.

Det förefaller som att hobbyn kan ses som en verklighetsflykt. Utövarna använder hobbyn för att ta sig in i en annan värld. Denna form av flykt är inte unik för utövarna av denna hobby utan ett samhällsfenomen som yttrar sig på flera olika sätt. I den postmoderna verklighet som vi lever i är det många människor som finner tillflykt i andra världar, för avkoppling. Kingsepp (2008) beskriver den postmoderna återförtrollning och jag vill gärna peka på den enorma popularitet som filmer och böcker med "alternativa världar" har idag. Dessa alternativa världar involverar allt från Harry Potter till Sagan om ringen och Twilligt. En alternativ värld kan skänka lugn. Genom att resa runt i den alternativa världen kan vi glömma bort de dagliga bekymmer som präglar livet i den postmoderna eran. Hobbyn reenactment utgör också en alternativ värld.

Hobbyns förekomst visar att andra världskriget fortfarande är närvarande idag. Det är inte bara andra världskriget som är närvarand. Mänsklighetens historia är närvarande och evig i den bemärkelsen att den i vår samtid ständigt behandlas på olika sätt, genom media, litteratur eller fritidsaktiviteter. Trots det är historien inte fast, den förändras och omtolkas ständigt. Därför finns ett intresse för levande historia.

Kamratskap och interaktions ritualer

Kamratskapen beskrev många av intervjupersonerna som central och det kan förklaras med Randall Collins teori om IR. Hobbyn möter alla kriterierna som Collins (2004) skriver om för lyckad IR.

- Flera reenactors närvarar kroppsligen på samma plats under träffarna och laddar upp situationen med spänning och mening.
- De skapar en gräns mot utomstående, genom att bära uniformerna, utrustningen och uppföra sig i enlighet med en historisk tid. Gränsdragningen ger dem en privilegierad känsla av delaktighet. Begrepp inom hobbyn som FARB, och intervjupersonernas inställning till autenticitet som till stor del utgör det centrala inom hobbyn, är en form av gränsdragning.
- Alla fokusera på den gemensamma aktivitet, och är ömsesidigt medvetna om varandras fokus.
- De delar humör och känslomässiga upplevelse och kommunicerar dessa till varandra. Denna kommunikation pågår ständigt och var mest påtaglig runt lägerelden på kvällarna under de träffar jag närvarade på. Alla turades om att berätta historier och dela med sig av sina upplevelser från dagens aktiviteter.

Resultatet av dessa träffar blir således att utövarna känner solidaritet med varandra, de föreställer sig att vara medlemmar i ett gemensamt skeende och detta förstärker den så centrala kamratskapen. Utövarna erhåller emotionell energi (EE), en känsla av upprymdhet, prestation och entusiasm som inducerar initiativ, Det är detta som David beskriver när han talar om sina ”golden moments”.

Genom att applicera teorin om IR vill jag i enlighet med uppsatsens syfte visa att denna exotiska och lite udda hobby utgörs av något så vanligt som IR. Reenactors söker sig till hobbyn för att få sin utdelning av EE. Reenactors har delvis gemensamt kapital som utgörs av framförallt ett starkt historiskt intresse.

Epilog

Jag har genom studien kommit i kontakt med hobbyn och kommer efter studien att fortsätta som aktiv utövare och aktiv medlem inom en av de föreningarna jag besökte.

Detta faktum kombinerat med tillvägagångssättet att delta som aktiv observatör har gjort att jag

ställt inför problemet ”going native”. Att jag som forskare tar åt mig av den undersökta gruppens kultur och gör den till min egen. Going native försvårar en objektiv forskning. Jag anser dock att jag kunnat fullfölja min forskning med önskad objektivitet. Under arbetets gång har jag haft handledning, vilket underlättat för mig att hålla mig vetenskapligt objektiv till de som studeras. Dessutom har jag under hela arbetet varit medveten om min roll och att jag riskerar att ”go native”. Jag kunnat kritiskt granska mina slutsatser utifrån den medvetenheten.

Jag skulle gärna i framtiden skriva mer om hobbyn, mitt arbete har väckt ännu mer frågor än jag hade när jag började och även om jag har kommit närmare att förklara en del av dem så finns det mycket kvar att utforska i denna intressanta hobby.

Källor:

Collins , Randall (2004) *Interaction Ritual Chains*, new Jersey, Princeton University Press

FHF, Fronthistoriska föreningen, (2013)

Tillgänglig online: http://reenactor.se/FHF/om_oss.html

Gubrium, Jaber F. & Holstein, James A. (1997). *The new language of qualitative method*. New York, N.Y.: Oxford University Press

Horrocks, R. (1994). *Masculinity in crisis: Myth, fantasy and realities*. New York: St. Martin's Press.

Kingsepp, Eva (2008). *Nazityskland i populärkulturen: minne, myt, medier*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet, 2008

Tillgänglig på Internet: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-8164>

MHS, Militärhistoriska sällskapet (2013)

Tillgänglig online <http://mhsreenactment.se/>

Rutherford, J. (1999). *Men's silences: Predicaments in masculinity*. London: Routledge.

Stephen J. Hunt (2008) *Men and Masculinities*

But We're Men Aren't We! Living History as a Site of Masculine Identity Construction, 2008

Tillgänglig på internet <http://jmm.sagepub.com/content/10/4/460.full.pdf+html>

Thompsson, Jenny (2004) *Wargames: Inside the World of 20th-Century War Reenactors*. Washington DC: Smithsonian Books.

Weber, Max (1991). *From Max Weber: essays in sociology*. New ed. London: Routledge

Wästerfors, David & Sjöberg, Katarina (red.) (2008). *Uppdrag: Forskning: konsten att genomföra kvalitativa studier*. Malmö: Liber

Intervju guide (bilaga)

Hur och när började du med reenactment?

Vad lockade dig till att börja med reenactment?

Hur reenactar du?

Hur skulle du beskriva reenactment?

Vad består reenactment av för dig?

Vad innebär autenticitet inom hobbyen?

Strävar du efter att bli bättre på din hobby?

Följdfråga: hur gör du det?

Hur berättar du för andra om din hobby?

Följdfråga: Upplever du att det är svårt eller lätt?

Är ditt historieintresse ett resultat av din hobby eller tvärtom? (om intervjupersonen nämner ett historieintresse)

Skulle du vilja att fler personer börjar med reenactment?

Är det något du vill tillägga?

Kanske något som du tänkte på innan intervjun som du vill berätta om?